

Szerkesztői szállítás:

Belső-farkasutca 55. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 12 frt.
Félévre 6 „
Negyedévre 3 „
Egy hóra 1 „

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELLE

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Négyezer hasábrótt garmond sor ára 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetésre 30 kr. Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajonál (Wollseile 22.)
„ Haasensteint és Voglerst (Neuer Markt 11.)
Pesten: Lang Leopoldnál (Erzsébet-utca 9 szám. mellet.)

„KELET“

előfizetési feltételei:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hóra 1 frt.
Egyes szám ára 5 kr.

Az előfizetési pénzek — legcélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

A „Kelet“ kiadóhivatala.

A bírósági szervezet.

III.

(D.) A mi már az illetékességet illeti, mi nem oszthatjuk azon nézetet, hogy a járásbírók, kiket különben is csak ephemereknek tekintünk, telekkönyvi hatósággal csak kivételesen is felruházva legyenek; jól kiválasztott központok elég közel esnek minden vidéknek, hogy a telekkönyvi hatósághoz hozzá juthasson; míg a telekkönyvi kezeléssel kapcsolatban a tulajdonjognak oly evidens érdekei forognak fenn, s a megvesztegetési inger oly nagy fokozatot érhet el, hogy míg az embert Istennek nem képzelhetjük, a legjobb feltevések mellett is nem bízhatjuk ezen fontos érdekeket egyesek lelkiismeretére. Nem kétkedünk, hogy a becsületes magyar honpolgár az állam ily discret megbízásának megfelelne; de miután még az ő patriarchalis korában is szükség volt törvénnyel ellenőrizni a vesztegetéseket: nem tagadhatjuk el, hogy az emberi természet gyengeségei a mi becsületes országunkban is mutatkoztak, ne tegyük tehát kereseteknek ki éppen institúciók által ez emberi gyengeségeket; s midőn éppen a telekkönyv vezetésénél vannak oly bírósági tények, melyeket a felebbezések által helyrehozni nem lehet, tartsuk meg a telekkönyveket a társasbíróságoknál, a hol mindenestre nagyobb és biztosabb az ellenőrzés, annál inkább pedig, mert fejünkől nem vethetjük ki azt, hogy ha egykor békebíróági s esküdtzéki rendszerünk kifejlődik, a járásbíróági rendszernek vége lesz, s a telekkönyv csak kizárólag fog a társasbíróságokhoz kerülni.

Ellenben szélesbítenednek véljük a járásbíróságok hatáskörét az által, hogy csekélyebb összegig ne csak a tény-, hanem a jogi keresetekben is bíraskodhassanak.

A törvénykezés terén a mult ősiségi intézményekből átszállt egy nagy scrupulus van az emberek fejében s leginkább a szaktudósokéban, hogy inkább a régi merev distictiót teszik az ingó és ingatlan vagyon közt, s ennek alapján az ingó vagyona nézve bizonyos összegig feltétlen bíraskodási jogot adnak az egyesbírónak, (trts. 93. §. a) pont) míg a legcsekélyebb ingatlan vagyon felett is csak társasbíróság ítélhet (trts. 18. §.).

Mi részünkről ép oly kényes és fontos tulajdonnak látjuk a szeszgyárnokra s műiparosra nézve gyár- és műszereszközöket, a capitalistára nézve hitelpapírait, mint a földbirtokosra nézve földjét; s az ősiség eltörlése s jó telekkönyvezés után nem igen bonyolodottabb tulajdon a földbirtok, mint bármely más ingó birtok, s így nem látjuk szükségét annak, hogy éppen a földbirtokos kénytelen legyen minden legkisebb föld-darabja miatt az ügyvédek által drágán kezelt törvényszéki rendes perlekedésre birtokától távol eső városokban kimeríteni pénzerejét, s tisztesen előre fizetni a per alatti substratum értékét, míg a munkaadó bankárháznak a munkavállalókkal szemben tizezerekre menő keresetéhez, a bérlők ezerekre menő kártérítési követeléseire hozzájárulhat a járásbíróság, pedig a kérdések itt sokszor complicáltabbak, mint voltak magok egykori ősiségi kérdéseink.

Mi tehát, habár nem osztjuk azok nézetét, a kik a járásbírók competenciáját ötezer forintnyi összegig fölemelni akarják, igen helyesnek látnók azt, hogy 500 frtnyi összegig a catastralis becs szerint az ingatlanok feletti kérdésekben is birjon a járás-

bíró illetőséggel, önként értetvén, hogy a perlekedés oly phasisai, melyek a telekkönyvezés körébe esnek, áttétel útján a társasbíróság által fejeztetnek be.

Ily illetőség mellett, habár pereink nagyobb része a járásbírókra esnek, szerfölött tulterhelve nem lennének, mindamellett, hogy főképp a mi commasalatlan országrészünkben a nagyobb számú per ép ezen 500 frtra szabott illetőségek, oda érte a trts. 934. §-ban az egyesbíró illetőségéhez sorolt tárgyakat, alól esik.

Ez esetben a társasbíróságok előtt csak a nyomatékossabb perek folynának, s oly substratumok felett, melyeknek birtokosai s követelői inkább megbírnák az ügyvédek díjazását s távol központon levő költséges perlekedést, s nem állana a perköltség oly kétségbeesztő arányban a per tárgyhöz, mint most, midőn ez azt néha tisztesen felülmúlja, s az emberiség iránt érő bíró ideges lesz bele; midőn filléres keresetekért a perlekedő feleket oly aránytalan perköltségek megítélésével megnyomortani kénytelen, a mint mostan ezer meg ezer esetben történik.

A járásbírókra nézve óhajtható, hogy minél több székhely állítassék fel, hogy a közönség őket minél könnyebben megközelíthesse. Az angol s francia bagatelle ügyek feletti törvénykezést a minden szögletben feltalálható békebírók könnyítik, míg ez institutio nálunk meghonosulna, hézagát a járásbíróknak kell pótolnia; óhajtható volna azonban, hogy minden járásbíró lenne egy fakultált segéddel is ellátva, mert e rendszernek azon nagy hátránya van most, hogy ha a járásbíró valamely expedícióba kiszáll, boltját bezárja visszatérteig s a perlekedő felek gyakran újból meg újból csak a bezárt boltot találják; a mi főként most terhesen súlyosodik a népre, midőn járásbíróink nem is laknak a járásokban, hanem legtöbbször a központon, s a központtól távol eső vidékek a mellett, hogy öt-hatszoros napi és fuvardíjt fizetnek a közel lakókhoz képest, ha a járásbíró kiszállására szorulnak, gyakran napokat, heteket elvesztenek, míg távol lakásuktól a központra beutazgatva, őt feltalálhatják.

Nem is kétkedünk, hogy a rendezés után kijelölt székhelyén lesz köteles lakni a járásbíró. E székhelykijelölésnél azonban az anyagi forgalomhoz képest mindig tekintet kellene vetni a szellemi forgalomra, nehogy a bíró minden ily érintkezéstől elzárva, elparlaguljon; s figyelni kellene arra is, hogy a családos bíró székhelyén legalább az elemi nevelést megadhatta gyermekeinek.

Bukuresti levél.

(Saját levelezőnkől.)

Febr. 9. 1861.

(L.) I. A legnagyobb készséggel sietek szíves fölhevásának eleget tenni, tisztelt olvasói pedig legyenek mindezek előtt biztosítva a felől, hogy tudósításaim az idevaló állapotokról és viszonyokról csak a valót fogják, sine ira et studio, tartalmazni részrehajlatlanul, mert a tények a legjobb sőt egyedüli argumentumok, a mellett, hogy a levelező értesülése megbízható forrásból ered-e? Hízlelgek magamnak, hogy időfolytán bátran fogok hivatkozhatni erre.

Ennyit előzményül, és most ha bár csak általános körvonalokban vázolni kívánom, először is, Romania jelen helyzetét, mind belállapotjára, mind külgügyi viszonyaira vonatkozólag.

A nem rég lelépett Epureano-miniszterium legjellemzőbb ismérve a „fél rendszabályok“ elve volt, minden irányban és tekintetben, melynek végül önmaga is áldozatja lön. Hiányzott benne az erkölcsi becsérzet és jóakarát, hogy minden önérdék mellőzésevel a haza javát öszintén alkotmányos uton munkálja, de nem kevésbé hiányzott benne a kellő szellemi fölény is, a mivelts g és erély, hogy ez elkényeztetett országban a személyi uralmat eredményel érvényesíthesse. A végeredmény ezeknek folytán nem lehetett egyéb, mint teljes fiasco, a ministeri programra nézve is, (ha ugyan volt ilyen egyáltalán), minek következtében a mély szakadás, mely 2¹/₂ év óta támadt a fejedelem és nép között, mind mélyebbé, mind szélesebbé nőtte ki magát.

Károly fejedelem elvégre belátta, hogy a czélba vett coup d'etat, oly elhasznált eszközökkel, mint például Kogelniceanu, Epureano, Boeresko, Ghika Demeter sat. egyáltalán kivihetlen, s hogy ahoz mért, de meg nem valószínűsített tervet őt a nép előtt, ha ugyan lehető, még gyűlöltebbé tévék.

Ehez járult, hogy külgügyi politikája is minden inkább vala, mint szerencsés eredményű és pedig mind az országra, mind a fejedelem személyére nézve.

A Hohenzollern-dynastia átlantálásának czélja, ide Keletre, az osztrák-magyar birodalom térszomszédságába, sokkal világosabb — kivált, ha 1866-ra visszagondol az ember — mintsem, hogy hosszasan kellene e tárgynál mulatnom. Ama politikai rövidlátóságnak, melyet a Rosetti, Bratiano, Golesko sat. fajtájú román patrióták tanusítanak, köszönheti Károly fejedelem a mesterségesen és nagy emphasisal keresztülvitt plebiscitum eredményét, — de annál nevetésesebb színben tűnnek föl amaz urak is, hogy ama sakkhuzárnál, mely első sorban éppen Osztrák-Magyarország ellen vala intézve, akarat nélküli eszközökül, ötödik kerékül engedték magukat Bismarck gróf által felhasználtatni, egészen tekinteten kívül hagyva saját hazájuk jövőjét is. A „vörösek“ ama politikája, mely nagy-rumeniáról ábrándozik, s a latinismusra alapítva az orthodoxiától nyeri támogatását; egykori tányérnyaló alázatosságuk egyrészt Nagy Frigyes utódai és a berlini államférfiak, másrészt a tuillieriak kabinetje előszobáiban; közegeik örökös csipdeső huszitása a gyűlölt osztrák-magyarok ellen: politikájuk mindez ismérvei I. Károly uralkodásának kezdetén, természetellenes, tüntetésszerű momentumokul bizonyultak csak is hangoztatott patriotismusok részéről s mint ilyenek: eredmény, haszon nélkül enyésztek el. A mór megtette a maga kötelességét, a mór mehet . . . s valóban Károly fejedelem a berlini utasítást követve a „vöröseknek“ kiadta az utat s éppen politikai elleneseiket hívta maga köré, kik azonban, mint románok, a maguk részéről ép oly kevésbé építék hazájuk javát, előmenetelét, mint előzőik.

Az előbbieket belátják legalább most hibáikat és már ma azt is vallják, a mi ellen évek előtt egy jobb dologra érdemes kitarás s fejességgel harcoltak. Már ezen öntudat s belátás elégséges volt arra, hogy az új dynastia szemeiben árulónak bélyegzeztessenek. Az utóbbiak pedig jobbnak látták a fenlevő pártzavarokat, a társadalmi s politikai helyzet bizonytalanságát, melybe az ország jutott, a loyaltás palástja alatt, a míg ez lehetséges, saját javukra felhasználni.

Ily auspiciumok között tört ki a francia-német küzdelem. Az ország rokonszenve kezdettől fogva Franciaország mellett volt; a fejedelmé s környezetéé természetesen az ellenfél részén. Könnyen képzelhetni az uralkodó s alattvalók közt keletkezett collisiót, ezen politikai ellentét miatt, különösen, ha tekintetbe vesszük, hogy az udvari körökben éppen nem voltak tapintatosak a francia ellenes érzelmek kinyilvánításával.

A dolgok ily állapota megteremtette azon kényszer helyzetet, vagy legalább közelebb hozta azon pillanatot, a melyben miként azt általában állítják, Károly fejedelem kényszerítve látta magát, állásának tarthatatlanságát, (a souverain Törökország kivételével), valamennyi európai nagyhatalommal notificálni és azoktól erkölcsi támogatást, e kimaradhatlan orvosszert kérni. Nem akarjuk nagyon határozottan állítani, hogy Károly fejedelem csakugyan megtette volna azon lépést; mindazonáltal e titkos intervenciónak jellegje kétségtelen: Az alkotmány megszüntetése s távolabb időben az egy önálló, semleges királysággá egyesült fejedelemségeknek függetlensége. Az egyedüli belföldi lapok, kik ezen eszmének tért engedtek és ezek keresztül vitele mellett hevesen szónokoltak, a „Pressa“, egy oly lap, mely mindig a legtöbbet fizető szolgálatában áll, (tehát néha a dynastiában is), és a „Bukarester Lloyd“, mely itt dr. Stroussberg piszkos üzleteinek s legfensége-sebb compániájának érdekeit képviseli. Eltekintve attól, mily hatást gyakoroltak a romániai Hohenzollern ambíció-sus vágyai az európai kabinetekre, különösen pedig Konstantinápolyban, Bécsben s Pesten: tagadhatatlan, hogy annak rendezői saját országukban teljesen s fényesen megbuktak.

A belső kalamitások az utolsó krizist hozták létre, mely az egyidejű pénzügyi krizissal a törvényhozó testületnek oly hön óhajtott feloszlását lehetetlenné tette. Miután nem akart sikerülni a kísérlet, hogy Costafora, Boeresko s Demeter Ghika az új kabinetbe becsempéztessenek, Károly fejedelem számára nem volt más mehetség, mint a kamara többségének engedni és a kormányt Juon Ghica kezeire bízni.

Juon Ghica, volt samosi fejedelem, tagadhatatlanul egész Romania legfelvilágosodottabb s legszabadelvűbb férfainak egyike. Azok, kik őt a retrograd conservatismusról vádolják, erősen tévednek. Ő az 1866-diki februári forradalom lelke volt, és még soha nem játszta le azon politikai szerepet, mely őt országában de jure et de facto megilleti. Gáncstalan jelleme s loyális constitucionalismusa az egész ország általános tiszteletét s a kamarai többség támogatását biztosítja számára. Ezen tulajdonságai elégségesek arra, hogy ő s kabinetje a legkülönfélébb cselszövéseknek legyen kitéve ép ugy a destructió s lejárt pártférfiak, mint Orosz s Poroszország képviselői részéről. Fájdalom, a fejedelem is hallgatagon Juon Ghica mai elleni részén áll. Mint miniszterelnök elődének külgügyi politikáját desavouálta; mivel a létező állapotok megtartása politikai hitvallásának fővonása.

Ama nyílt kérdések, melyek megoldása a londoni conferentiára bíztak, ugy szintén azok, melyek az osztrák-magyar birodalomnak az új németországhoz való vi-

szonyából keletkezhetnek: Romániára, életkérdéseire a legdöntőbb befolyást fogják gyakorolni.

Főntartom magamnak, hogy legközelebbi levelemben visszatérek azokra, mikor alkalmam leend, a folyó államügyek részleteire is kiterjeszkedni.

BELFÖLD.

(De.) A huszónötös bizottság által kijelöltetvén az egyes királyi törvényszékekhez tartozó járásbíró-ságok székhelyei, a kolozsvári kir. törvényszékhez tartozó hat járásbíró-ságra vonatkozólag, felhivatott Kolozs-megye főispánja, hogy a községeknek az egyes járásbíró-ságokhoz beosztására nézve ajánlatát tegye meg. A főispán 6 mlga a terv elkészítését egy bizottságra bízván, ez munkáját felterjesztés végett beadta. Noha a kolozsvári kir. törvényszék csak hat járásbíró-sággal van előír-nyozva, a bizottság azonban tekintve azt, hogy Kolozsvár sz. kir. város, már magában akkora forgalommal bír, hogy a vidéki községek beosztása által, az eljárás csak hátrányt szenvedne, s hogy a város és vidéke faj és nyelvre nézve egészen különböző népséggel bír, ennél fogva véle-ményezi, hogy Kolozsvárt két járásbíró-ság állíttassék fel, a melyek egyike csak egyedül Kolozsvár város, a másik pedig Kolozsvár vidéke egyesbíró-sága legyen. E szerint tehát a felosztás következő:

1) Kolozsvár város járásbíró-sága (Felek nélkül) lé-lekszáma 25,080

2) Kolozsvárvidék járásbíró-sága 56 községgel ma-gában foglalja az egész gyalui s bácsi szolgabírói járást, a fejedéi P.-Topa és Topa Sz.-Király kivételével, Szamos-falvát és Feleket 41,180. Vagy a kettő együtt 66,260.

3) A Bánffy-hunyadi járásbíró-ság 62 községgel (ma-gába foglalja a jelenbeni b.-hunyadi egyesbíró-ságot) 46,051.

4) Hidalmási járásbíró-ság 50 községgel (magába foglalja a pánczéles és m.-agregyi dobokamegyei szol-gabírói járásokat, Drág községet, s a fejedéi járásból T.-Topa s Topa Sz.-Királyt) 33,583.

5) Kolozsi járásbíró-ság 23 községgel (magába foglalja Kolozs várost, a kolozsi szolgabíró-ságot, palatkai járásból 7, s a moci járásból 4 községet) 20,084.

6) választói járásbíró-ság 36 községgel (magába fog-lalja a választói s n.-iklodi szolgabírói járásokat) 21,723.

7) moci járásbíró-ság 40 községgel (magába foglalja az örményesi szolgabíró-ságot, a moci 14 s a palatkai-ból 9 helységet.) 30,894.

Megjegyzendő, hogy a bizottság különös figyelmét fordította arra, hogy az ugyanazon járásbíró-sághoz tartozó községek ne essenek különböző közigazgatási hatóságok alá, a mi a javaslatban T.-Topa s Topa Sz.-Király kivé-telével keresztül is vitetett.

Zsibó, febr. 7. 1871.

Tekintetes szerkesztőség!

A „Nagyváradi“ idei 22 számában egy közlemény jelent meg, melyről fájdalommal kell beismernem, hogy én küldtem be idegen kézzel s aláírással írva. Említett közlemény feltűnést okozott s körutat tett több erdélyi s magyarországi lapokban. Elhamarkodott lépésem sulya csak akkor nehezedett rám, midőn a napokban a hallo-másból irt történet valódi állását s részleteit tudván meg, teljesen meggyőződtem, hogy az általam közölt esemény koholmányon s pletykán alapult. Én e kellemetlen ügyet annál is inkább sajnálom, mennyiben úgy gr. Bánffy Béla, mint Wesselényi F. urak nevei, mint általánosan tisztelt kitűnő emberbarátok s nemzetségek pártolói, elhamarko-dott lépésem által compromittáltak. Minek folytán in-dittatva s kötelezve érzem magamat említett közleménye-met egész terjedelmében visszavonni s a két megsértett uraságtól elhibázott lépésemért nyilvánosan bocsánatot kérni.

Láng Fülöp.

* * *
Midőn a fentebbi sorokat, a méltatlanul megtáma-dottak elégtételül teljes készséggel közreadnók: nem te-hetjük, hogy rosszal szavunkat ne emeljük egyfelől azok ellen, kik a sajtó tekintélyét ilyes alaptalan és misztifi-káló közlemények beküldésével kockáztatják, másfelől pe-dig azok ellen, kik a beérkezett hiteles czáfolatok közre-adása után is nem siettek az elégtétel kiszolgáltatásával. Nézetünk szerint a sajtó függetlenségét ép akkora ve-szély fenyegeti alulról, mint felülről, s ha maga a sajtó nem igyekszik igazságossága, részrehajlatlansága által ele-get tenni minden irányban a függetlenség követelmé-nyeinek: önmaga ássa alá saját hitelét.

Szerk.

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, február 13.

(s.) Franciaország. A választások egész Fran-cziaországban mindenütt befejeztettek. Vasárnap magán-táviratunk már az eredményt is tudatta volt; s habár en-nek egész mérvben nem adhatunk is hitelt, anynyi még-is bizonyosnak látszik, hogy a köztársaság nem kapta megérdemelt jutalmát a haza megmentéséért. Egyébiránt még most korai volna minden kombináció, annyival is in-kább, mivel a gyűlés megalakulásától és a vezérférfiak első fellépésétől sok mondhatni a legtöbb függ a pártala-kulasokra oly abnormis viszonyok között, melyekben ma a francia nemzet van. A pártalakulásokra nézt egyéb-iránt, a mennyi eddig tudomásunkra jutott, mindenek előtt két nagy áramlat küzdött meg egymással: a béke-és háború-párt; amannak élén Gambetta s a bordeaux-i kormány-küldöttség többi tagjai, ennek élén Jules Favre, Trochu, s a párisi kormány többi tagjai állának. A kor-mányforma tekintetében követek pártok vannak: a re-publicanusok, kik egyszersmind a háborút tovább akarják folytatni, fejük Gambetta, Ledru Rollin, az ősz költő Viktor Hugo; a mérsékelt republicanusok, vezérek Jules Favre; az u. n. liberal-unionisták, kik Thiers vezetésé

alatt a belga királyt ohajtják a francia trónra ültetni s egyszersmind Belgiumot Franciaországgal egyesíteni: az orleanisták, kik Orleans Henriket, Aumale herceget ki-vánják Franciaország királyává, s végre a bourbonok. Ezekhez adhatjuk még, ha ugyan representánte, a napo-leonista-pártot. Legalább az excsászár, hirszerint nem mon-dott le minden reményről restaurációjá iránt s pénzzel, ügynökeivel s proclamációkkal igyekezett volna befolyni a választásokra. Az eddigi tudósítások szerint azonban, aligha lesz egyetlen votuma is a constituanteban.

Belfort mellől írják az „A. A. Ztg.“-nak, febr. 6-ról.

„Belfort parancsnoka, Denfert ezredes, ismét vissza-utasította a német parancsnok felhívását a kapituláczióra, s kijelentette, hogy a várat egész a békekötésig, vagy az utolsó töltényig tartani fogja. Így még ma is a legerélyeseb-ben működnek ágyúink a Justice és a Miotte erődök ellen; a várból is hevesen válaszolnak. Vajjon képesek leszünk-e Belfort ellenállását legyőzni, melőtt a mindnyájuk által annyira ohajtott béke a további vérontásnak véget fog vet-ni, felettébb kétes. A vár igen erős, s úgy látszik jobban el van látva élelem szerekkel, mint egyelőre hittük. A ne-héz ágyuk, melyekkel Werder Bourbaki támadását jan. 15—17-ig visszavette, már csaknem mind ismét helyőkn állanak.

Belfortot már nov. 3-ika, tehát több mint három hónap óta ostromolják a németek; Páris után tehát min-den francia erősségnél hosszabb ideig tartja magát.

Olaszország. Flórencz, febr. 8. A spezziai kiköt-töt számos ágyuteleppel erősítik. A kamara pénzügyi bi-zottsága nehézségeket támasztott a Lónyayval kötött szer-ződés ellen, nevezetesen a lombardiai és velencei hadi-kárpotlást, és a trónvesztett fejedelmek kárpotlásait ille-tőleg.

Flórenczben a kamara bizottmánya helybenhagyá az Ausztriával kötött pénzügy egyezményt.

A kamra helybenhagyá a pápának adandó dotatióra vonatkozó cikket.

Hussein pasa tábornok, Tunisból jövet, 9-én Cagliá-riba érkezett, Flórenczbe utazott tovább, a beynek az olasz kormányhoz intézett küldetésével.

Flórencz, febr. 9. Az itteni és pétervári kabinet kö-zött igen benső viszony van. Oroszország Italiát a római — s viszonyt ez utóbbi amazt a pontuskérdésben támogat-já. Doria hg. a királyi palota praefektjének nevezetett ki Rómában; az igazságügyér elbocsátását a közelebbi na-pokban várják, — atódja Pisanelli lesz.

Keleti ügyek. A bukaresti kamara 9-iki ülésé-ben Blarenberg interpellatiót intézett a kormányhoz Károly fejedelemnek az „Allg. Ztg.“ ban közölt ismeretes levele tárgyában. A kormány 11-re ígérte meg a választ ezen interpellatióra. 9-én kölesöntörvény volt napirenden.

Mint Athénből 4-ről jelentik, az összes tartomá-nyokból igen örvendetes tudósítások érkeznek a közbizton-ság iránt. — A rablók mindnyájon a török határon átjut-ni törekednek.

Smyrnából 4-ről jelentik, hogy a „Habsburg“-pán-czélos-fregát, Millosich ellennadmirállal, néhány nap előtt oda visszatért, s 4-én ismét czirkálásra indult el.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, febr. 14. 10 ó. 20 p. d. e.

Érkezett: febr. 14. 11 ó. — p. d. e.

Gr. Andrássy miniszterelnök tegnap baráti körben kijelenté, hogy birodalmi kancellárrá le-endő kineveztetése közelebb megtörténik. Utóda Lónyay Menyhért leend.

A Deák-párt tegnap esti értekezletén Tóth Vilmos, belügyér másfél óráig tartó beszédben programját előadta, melynek főbb pontjai: Az országgyűlés legelső és mulasztatlan főadatá-nak tartja a következő kérdések elintézését: községek és főváros rendezése, a Királyföld ren-dezésére vonatkozó viszonyok megállapítása, a választási törvények revisioja, vagy egészen új-nak alkotása. Fölkéri a pártot, hogy a budget-tárgyalás befejezte után azonnal a községi tör-vényt tűzze napirendre, mert különben a megye-rendezés a nyáron sem lenne létesíthető. A szász egyetem most készíti a Királyföld szervezésére vonatkozó javaslatát, melyet, ha jó, elfogad sa-ját t.javaslatát alapjául. Életkérdés továbbá az országra nézve a jó administratio megalapítása, még a törvényhatóságok szervezése előtt. Toth ígéri, hogy minden erejével előmozdításán munkál. Végül kijelenti, hogy a megürült főispáni állomá-sokra csupán a képesség által ajánlt egyéneket fog kinevezni, hogy a főfelügyeletet méltólag gy-a-korolhassák.

A főváros rendezése ügyében az enquette a napokban ül össze.

Feladatott: Pesten, febr. 14 n 11 óra 20 p. d. e.

Érkezett: febr. 14-n 12 óra — p. d. e.

E hó 12-dikén tartá az alkotmányo-zó gyűlés, Bordeauxban (nem Poitiers-ben) első ülését. Korelnök Benoit Buzy. A gyűlés azonnal constitualta magát.

Vilmos márcz. elején tér haza; a né-metek 19-dikén vonulnak be Párisba, Vilmossal élőkön, ki a Tuillériákban vesz szállást. Az élelem oly mértékben gyűlt össze, hogy az adagok szerinti kiosztásra többé nincs szükség.

Ausztria és Russia közeledéséről beszélnek.

Táviratok.

Berlin, febr. 12. Chanzy tábornok, a válaszási ügyek érdekében utazván, áthaladt a porosz vo-nalokon. Egyenesen Párisba ment. A párisi fegyver-kiszolgáltatás ellenállás nélkül megtörtént; a fegy-verek épek. A párisiak éhnyomorának első csilapi-tását a német katonai igazgatóság eszközöl, tömén-telen élelem átengedésével; a londoni segélyegylét küldeményei csak azután érkeztek. A londoni „City“ eddigelé 1.500.000 franknyi adományt küldött a szenvedő párisiaknak. Gambetta ingadozása folytán az élelmezés egyelőre lassan folyt. A párisi kapuk előtt a fougasseok (röpaknák) kiüritettek, melyek 12—100 mázsza lőport tartalmaztak s 6 láb mélyen feküdtek. St.-Denisben megnyílt az élelem-piacz, s a tuldrágaság fölött porosz gárdisták ellenörködnek.

Brüsszel, febr. 11. Az „Echo du Parlement“ írja: Anglia föl fogja szolítani Poroszországot, hogy a békefeltételeket terjeszsze ítélőszék elé. A semle-gesek aztán biztosítanak a határozmányokat. Az „Echo“ hozzáteszi, hogy európai congressus van ki-látásban.

London, febr. 11. A „Daily Telegraph“ hatá-rozottan állítja, hogy gr. Bismarck feltételei ezek: Elsass átengedése, Lotharingából 60 (és nem 115) négyszög mértföld, belefoglalva Metz is; a hadikár-potlás másfél milliárdra szállíttatnék le s ehhez 30 millió a hajó-károkért, 40 millió a Franciaor-szágból kiűzött németek számára. A parlament elé hivatalos iratok terjesztettek, melyekből kitűnik, hogy Granville lord vonakodott a conferentiában részt-venni, ha Poroszország a francia képviselőt abból kizáratni akarná.

London, febr. 11. A konferentia elvben elő-gadta a Feketetenger semlegességét. A többség Aus-tria kártalanítása végett a dunai bizottmánynak ha-táskörét egészen a vaskapuig akarja kiterjeszteni, de a folyami bizottmányt egyszersmind fel akarja váltani egy állandó bizottmánnyal. Austria felada-tává tétetik a vaskapu-részletet kikotortatni, s ezért hajóvámot szedhet. Anglia s Poroszország egyetér-tenek Austriával, de Törökország a bizottmány ha-táskörét csak két évre akarja kiterjeszteni. Orosz-ország is az austriai befolyáshoz közelit.

Flórencz, febr. 12. Belgiumban egy katolikus bizottság alakult, mely keresztes háborút szervez Olaszország ellen. Toborzások Austriában, Francia-országban és Spanyolországban fognak történni; a gyűlhely valamelyik sziget leend a Középtengeren.

Egy „Blick“ Jónás „Rückblick“-jére. *)

Auf einen groben Klotz passt ein grober Keil. *) Póldabeszéd.

Mert készítet vala az ur egy tö-köt, hogy felmenne az a Jónás hajlókára, hogy árnyékot tartana a Jónás fejének, és örült Jónás a tüknek felette igen.

Jónás könyve IV. 6.

K. Papp Miklós ur, a „M. Polgár“ újdondász-szer-kesztője álarcz mögé bújt, de Jónás maszkja alatt is reá ismert az egész világ, mindkettőnek meglévén azon közös tulajdonsága, mit Phaedrus meséjében a róka a lárvaról mondott: „Cerebrum non habet.“ Szokása szerint, a mint azt Brassai és Szász Gerő ellen folytatott polemiáiban megmutatta, hetykélő hangon összehord mindent, csak a tárgy lényegéhez nem szól; a legnagyobb perfidiával ferdit, beszél Börneről, a csillagosa égről, reverendáról, szentelt vízről, nagy henczeccsel idéz a miséből latinul, de rosszul; beszél b. Kemény Ferencz-ről, gr. Bánffy Béláról, kormányról, lebetegedésről, úgy mint Kazinczy fecsegője, kiről helyesen jegyzi meg a költő: „Nékem üres fecsegőt fest az üres fecsegés.“ A személyekedés terére levén provokálva, olvasóink meg fog-ják becsátani, ha először s utoljára felvesszük a kez-tyüt megkérdeven Jónás könyvével (I. 8.) Jónástól: „Be-szél most nekünk, miért szállott réánk ez a veszedelem? micsoda rendbeli ember vagy? honnan jössz? s micsoda nemzetből való vagy?“

Kezdjük a dolgot komoly részén.

Jónásnak valami nem tetszik a „Kelet“-ben s ezért b. K. F-et, gr. B. B-t s isten tudja kit tesz felelőssé, holott ha kifogása van a lap ellen: ennek hibáit kellene kiderítenie, — democratia-ellenes botlásaira rámutatnia, — ha ugyan képes volna erre. E helyett azonban azt hiszi, hogy valamely igen bátor dolgot követett el, midőn egy excellentiás urra tőn megjegyzéseket, a kinek bizonyára kisebb dolga is nagyobb annál, mintsem hogy akár a „Ke-let“, akár a „M. Polgár“ ügyeibe avatkozzék. Ne másokat, ne személyeket bántson tehát Jónás, hanem a dolgot tá-madja és czáfolja meg — de hisz: „ad impossibilia stb.“

*) E „Blick“-et ugyanaz közli, a ki írta, t. i. a „Kelet“ újdondásza s nem úgy, mint a Széchenyi „Blick“-nek magyar fordítását, melyet más fordításban, K. Papp Miklós ur sajátindusziájá gyanánt, a for-dító nevének szerény elhallgatásával, közölt.

**) Legyen oly szives Jónás ezt K. Papp Miklóssal lefordí-tatni; de mivel „ad impossibilia nemo obligatur,“ balmunkatára megteszi majd e szolgálatot.

A „Kelet” 31. száma szinbírálataban szórul-szóra a következőket írta: „A „Rabló menyasszonya” című színműnek nevezett fercelmény itt először adatott. — Nem mondjuk, hogy e színműben nincsenek egyes sikerült jellemvonások, sőt itt-ott egyes scenirozásra is akadunk, de az egész minden egyéb, csak nem színmű.” A „M. Polgár” nagytudományu újdondász-szerkesztője pedig egyik apróságában erre a következőket mondja:

„Nem tudom, hogy eddig reverendában szinpadaink körül minő studiumokat szerzett az aesthetika terén magának az érdemes újdondász ur, — de hogy eddig nem sok van, azt a kérdéses recenzióban kérelhetlenül bizonyítja azon rész, melyben a „Rabló menyasszonya”-ban sikerült jelenetekről s jó scenirozásról beszél.”

Hogy a reverendának a dramaturgiához s a szinpadon forgásnak az aesthetikai studiumhoz mi köze, ennek megfirtését sehol sem találván, Jónás ur ó nagybölcsességétől várjuk; ha az aesthetikai tanulmány mérvét a szinpad körüli forgás szabná meg, az utolsó statista, de sőt Jónás ur is bizonyára nagyobb lenne Aristotelesnél, Lessingnél, Tiecknél, Börnénél, Saint-Beuvénél, Johnsonnál, Popenál, Schlegelnél, a Jónás által évek előtt lefitymált Brassainál s több másoknál, kiknek dramaturgiájáról Jónásnak is lenne fogalma, ha léteznék a magyar irodalomban egy terjedelmeseb encyclopaedia.

Hogy Jónás ur mily lelkiismerettel idéz, kitűnik abból, hogy a „Kelet” fenn egész terjedelmében közlött, passzusában „gyes scenirozásról s egyes sikerült jellemvonásokról” beszél, ellenben ó „sikerült jeleneteknek s jó scenirozásnak” idézi. Egyébként megbocsájtunk neki, mert nem tudja mit cselekszik. K. Papp Miklóstól nem várhatjuk, hogy a „jellemezés” és a „jelenetek” közti különbségtétel magaslatáig emelkedjék.

K. Papp Miklós urnak ellenünk legerősebb aesthetikai argumentuma az, hogy papok voltunk; igaza van, e sorok írója pap volt, de nem volt azon Pap(p)-ok közül való, kiknek Pap(p) Miklós ur demokratijája Festetich intézkedését bevélni nem tudván, „auf eigene Faust” a „kereszties” praedicatumot osztogatta, hanem azok közül való, kiknél a tudós szerkesztő ur irodalmi előtanulmányait Vass József tanár s akad. tag által a VI. osztályban épen a magyar irodalomból reá itélt classis tertiae-vel rekesztette be. Az ily előtanulmányok mellett nem csodálhatni, hogy suez utjából csak szöngözes fizikát s 45 fok alatt haladó hajót hozott vissza. Hinc illa ira! Ezért áll Jónás urnak érdekében a reverendát s aesthetikai ítéletet mint egymást kizáró dolgot tüntetni fel. Hogy ne hozta legyen hiában föl a papságot, végezzünk rajta egy egyházi functiót sexorcizáljuk ki belőle a henczegő tudatlanság ördögét.

S ez az ember, kinek orthographiája s grammaticája, miként azt ellenünk irt cikke is bizonyítja, folyton fényesen igazolja Vass József ítéletének helyességét, a magyar irodalomban „vivit, et non tantum vivit, sed in concilio venit, et naso cuncta suspendit adunco.” Beszél elbizakodott „pöffeszkedésről s kérd valakit, hogy hol s mikor szerkesztett studiumokat? beszél Börnéről is, mintegy sajnálkozván, hogy ez őt az életben megelőzte. Fájdalom, ez egyszer tehát nem vált be igaznak a német közmondás: „Grosse Geister begegnen sich”; minket csak az igazság, hogy ha a német Jónás (Börne) kortársa lett volna is a magyar Börnénél (K. Papp Miklós), ez utóbbinak mély eszméiből csak is annyit sajátíthatott volna el, mint ez amazéből, kölcsönösen nem értvén egymás nyelvét.

De mondjunk egy végső „apage satanas”-t! Tudós K. Papp Miklós ur az aesthetika terén szerzett studiumait hánytorgatván, alkalmat nyújtunk neki, hogy egyrészt a gonosz világnak az ő tudománya irányában táplált skepsise sutogásait megczáfolja s másrészt a francziák iránt tanusított rokonszenvét újból fényesen igazolhassa.

K. Papp Miklós ur közelebből a „Közlöny”-nyel szemben egy irodalmi kérdésben nagy helyesen két író ítéletére hivatkozott; utánozván a Papp Miklós-nál talált kevés jót is, ime szavunkra kötelezzük magunkat, hogy a francia sebesülték javára 100 francot fizetünk, ha K. Papp Miklós ur képes egy fele részben általunk fele részben általa kijelölt irodalmi jury előtt bármely európai művelt nyelven létező dramaturgiából egy kijelölendő oldalt magyarul helyesen lefordítani, (eltekintve a fentebbi classis tertiae, a helyesírási hibákat elengedjük,) és a fentebbi összeghez még újból 50 frankot csatolunk az esetben, ha a cikkében idézett latin szavakat analysálni, declinálni s conjugálni egy hét lefolyása alatt képes leend. Plurima de genere hoc et loquacem delassare valeant Fabium.

Tisztelt olvasóinktól pedig ismételve bocsánatot kérek, hogy ily dolgok felsorolásával valék kénytelen őket elfoglalni, azonban „vim vi repellere, omnes leges et omnia jura permittunt” mondja, hogy egy papi idézettel végezzük, a jus canonicum.

A „Kelet” újdondász a.)

NAPI HIREK.

— A hivatalos lap számában a következő legfelsőbb kéziratokat teszi közzé: Kedves miniszter Rajner! Önt, egészségi állapotára való tekintettel, belügyminiszteri állásától, saját kérelmére, hű és buzgó szolgálatainak elismerése mellett, ezennel kegyelemben föl mentem. Kelt Bécsben 1871. évi febr. hó 10-én. Ferencz József, s. k., gr. Andrássy Gyula s. k. Kedves tanár Pauler! Önt, magyar miniszterelnököm előterjesztésére, vallás- és közoktatásügyi magyar miniszteremmel ezennel kinevezem. Kelt Bécsben, 1871. évi február hó 10-én. Ferencz József s. k. Gr. Andrássy Gyula s. k. — Kedves gróf Pejácsevich! Magyar miniszterelnököm előterjesztése folytán önt a Buda-Pesten székelő központi kormányhoz tárcza-nélküli horvát-szlavon-dalmát miniszterre nevezem ki. Kelt Bécsben, 1871. febr. 10-én. Ferencz József s. k. Gróf Andrássy Gyula, s. k.

*) Csak kényszerűségből s nem örömet nyitunk tért ez ultimatumnak. A Kelet sokkal komolyabb célú tűzött maga elé, hogysem Jónással hasábkon át feleseljen, és épen ezért nyitottunk tért az egyszer t. munkatársunknak, hogy végszavát, megtámadott személyisége védelmében kimondja, s így mindenkorra véget vessünk a személyi vitáknak. Jövőre a M. P.-nak csak párt közleményeire engedünk meg magunknak megjegyzéseket. És most olvasói elnézését kéri a Szerk.

ben 1871. évi febr. hó 10-én. Ferencz József, s. k., gr. Andrássy Gyula s. k. Kedves — államtitkár Tóth! Magyar miniszterelnököm előterjesztése folytán önt ezennel magyar belügyi miniszteremmel kinevezem. Kelt Bécsben 1871. évi febr. hó 10-én. Ferencz József s. k., gr. Andrássy Gyula s. k. Kedves tanár Pauler! Önt, magyar miniszterelnököm előterjesztésére, vallás- és közoktatásügyi magyar miniszteremmel ezennel kinevezem. Kelt Bécsben, 1871. évi február hó 10-én. Ferencz József s. k. Gr. Andrássy Gyula s. k. — Kedves gróf Pejácsevich! Magyar miniszterelnököm előterjesztése folytán önt a Buda-Pesten székelő központi kormányhoz tárcza-nélküli horvát-szlavon-dalmát miniszterre nevezem ki. Kelt Bécsben, 1871. febr. 10-én. Ferencz József s. k. Gróf Andrássy Gyula, s. k.

— Bukaresti levelünkre figyelemztetjük t. olvasóinkat. Elvégre sikerült, hosszas kísérletek és tetemes áldozatok árán oly tudósítót nyertünk Bukarestből, ki már állásánál fogva is a leghitelesebb közleményeket szolgáltat-hatja lapunknak, s ki nevezetes momentumokról táviratilag is értesít bennünket. A bukaresti állapotokra érdekes fényt vet, hogy levelezőnk külön címet kért küldeményei számára, miután az ottani rendőrség vizsgatekintetétől tartván, nem cimezheti leveleit egyenesen szerkesztőségünkhöz.

— Dr. Panter Tivadar az új közoktatásügyér élet-rajzáról a következő adatokat kaptuk: Pauler született 1816-ban Budán, hol atyja hivatalnok volt. Itt végezte elemi s gymnasiumi tanulmányait, melyeket Pesten folytatott, hol 1832-ben az egyetemen bölcsész tudor, 1836-ban a jogtudori rangra emelték. 1838-ban, 22 éves korában az egyetemen az észjog helyettes tanára lön, innét még az évben a zágrábi jogakademiához nevezték ki professornak. Ez időben kezdé meg feltűnést keltett irodalmi működését az „Athenaeum”, „Századunk”, „Tudománytár”-ban sat. mély elméjű jogi cikkei szerezték meg neki a kitüntetést, hogy a m. tud. akadémia 1842-ben lev. tagjává választá a kitűnő tudóst, ki a jogtudomány alapjairól irt cikkével tartá székfoglalóját. Pauler neve már országghírű volt, midőn 1848-ban Eötvös a kir. egyetemhez nevezte ki az észjog, jog és államtudományi encyclopaedia s a büntetőjog tanárává. Kitűnő előadásainak vezérfonalaként adta ki 1852-ben Államtudományi s jogi Encyclopaediáját (azóta már három kiadást ért), Észjogát s Büntető jogtanát, mindannyi díszit tudományos irodalmunknak. 1860-ban Paulert egyetemi rectori rangra emelte a közvélemény, 1867-ben a koronázásakor a Szent István rendet nyerte a fejedelemtől, 1868-ban Horváth igazságügyér a legfelsőbb ítélőszéknek nevezte ki birójává. Pauler azonban nem tudott megvalni tanszéktől, s birói állásáról leköszönvén az ifjuság nagy örömeire a folyó tanév elején újból elfoglalta kathedráját. Most midőn tanszéket a miniszteri tárczával cseréli fel, a magyar egyetemi ifjuság méltán kérdi aggodva: „ki lép ürről nyomodba?”

— A kalotaszegi olvasó egyetemes közgyűlését, a választmány febr. 1-én tartott gyűlésének 14 sz. alatt kelt határozata szerint marcius 15-én d. e. 9 órakor fogja megtartani Bánffy-Hunyadon a kaszinó nagy termében. Mely gyűlésre a t. c. tagokat tisztelettel meghívja Jónás Bálint e. j. Bánffy-Hunyad 1871. febr. 12.

— Magna pestis, Phaeton! E cím alatt a következőt írja a „Hon”: Egy elkeseredett levelet veszünk, melynek írója módot ajánl arra, hogy jó szívtart és dohányt szívassunk s esetleg a dohánymonopoliumot is megszüntessük. A mód abban áll, hogy szövetezzünk az ország dohányzó fiait, hogy egy rövid félve lemondanak a szivar és dohány élvezetéről. Ez által két célt érünk el — egy mond. — Először, hogy az a kinek a narcoticum árt, egészségesebb lesz s örökre lemond a költséges dohányzásról; másodsor, hogy a kincstár jövedelme csökkenvén, a kik annak jövedelméről gondoskodni vannak hivatva, megszüntetik a monopoliumot. — Ez mind igen szép, s ha tudnók, hogy kivetít, mi szívesen forditanánk hátat egy félévig minden trafiknak. De ugy ismerjük nemzetünket, mint a kinek a pipája mindig nagy, a dohányja meg mindig kevés, ugy ismerjük, hogy a halálra ítélt rab inkább választja az akasztófát, mint a pipafüst nélkül való életet, s a magyar emberek nem ér az egész világ egy pipa dohányt, — ha rossz is. Vessünk számot a körülményekkel. Nem vagyunk mi se Catók, sa Cassiusok, a dohány mindennapi szükségleteinknek oly kiegészítője lett, mint akár a darab kenyér, s arról lemondani nem ily elpuhult, sybarita, hanem minden áldozatra és nélkülözésre kész spárta jellemek kellenek. Már pedig Makóhoz minden geografa daczára közelebb van Jeruzsálem, mint Spárta. Fuimu Troös! Ne ábrándozzunk ilyenekről. — Nemzeti ambitióink legmagasabb célja most nem egyéb, mint egy kis zsiros hivatal, meleg kályha, meg egy pipa dohány; még ha kőzet kever is közé Kerkápol.

— A helybelli jogakademia ismét halottat gyászol, Sándi másodéves joghallgató majdnem fél éves betegség után tegnapelőtt meghalt.

— I. Amadé spanyol király meggyilkolásáról hozott febr. 3-án egy közleményt a bordeauxi „Liberté”, mint a mely borzasztó esetnek híte az egész délen elterjedt. E szerint a király f. hó 2-án hintájában kirándulva, Madrid utcáin más két kocsi-val találkozott, melyekből számos robbanó bomba vettetett a királyi hintába s ezek közül tizenkettő találta volna halálosan az ifjú fejedelmet. — Nem jó az ördögöt a falra festeni.

— Bourbaki nem halt meg. A legújabb tudósítások szerint már veszélyen kívül volt, és fejsebe hegedni kezd. — Mai számunkkal veszik olvasóink Tauffer Ferencz jó hírű kereskedőnk gazdasági-vetemény- és virágmagvak árjegyzékét. Az ismert czég nem szorul külön dícséretre és ajánlatra, csak azt jegyezzük meg, hogy jelen árjegyzék sok érdekes újdonságot foglal magában.

— Midőn Bismarck gróf Favre-rel alkudozott, az a baleset adta elő magát, hogy Bismarck alatt a szék összetört s a gróf Favre lábához földre esett, ha e helyzet, bár csak percig tartott, a német kancellárra igen kellemetlenül hathatott, könnyen elképzelhető. —

— Tánczvigalom a tébolydában. A lipótmezei tébolydában az idén is nagy fényvel fog megtartatni az elme-

beteg tánczvigalma. Schwarzer tudor s a többi orvosok elegansul akarják földiszíteni a termeket, hogy a tánczmulatságon kívül a szemnek is maradjon élvezni való. A vigalom e hó 15-ére van kitűzve s ha véletlen akadály közbe nem jő, nem fog elhalasztatni. A rendezőség, mely fiatal orvosokból áll, csinos tánczrendeket s füzértáncz-jelvényeket készítettett. A tánczot egy javuló beteg fogja rendezni. A vigalomra csak meghívottak jelenhetnek meg, miután a tánczoló és mulató kontingens ugys a „törzs-lakók”-ból kerül ki.

— A bécsi nők felirata Deák Ferenczhez. A bécsi általános nőegylet e hó 7-én tartott gyűlésen igen élénk volt. Azon vita következtében, mely a magyar képviselőházban a női munkaképesítés felett folyt, érdekes eszmecserére fejlődött ki s végül négy köszönő felirat fogadtatott el és pedig Deák Ferencz, Pulszky Ferencz, Várady Gábor és Jókai Mór számára. A Deák Ferenczhez intézett így szól: Ön hazafias nagy lelkével megemlékezett rólunk nők-ről is és helyes szempontból tudta megítélni a női kérdést. Tiszta, államférfias tekintete átlátta, hogy a munkás, törekvő nő nem téveszthető össze a könnyelműek érzéki vágyaival. Köszönet, szíves köszönet törekvéseink helyes felfogásáért, köszönet a női munka védelmére nyilvánosan elmondott szavakért. A női munka a világ államainak megalapítása óta nagy szolgálatokat tett; Penelope feltalálta a fonást és szövést, Semiramis építette Babilont Didó alapította Karthagot. Említsük a magyar hős nőket, minő Zrínyi Ilona, Szapáriné, Rákóczyiné, és még sokan mások, kiknek nevei a magyar történelemből díszelnek, hogy bebizonyítsuk, mire képes a nemes női érzés, női önteláldozás a családért és államért? Ön a XIX. század azon ti edében, midőn a női mozgalom megindult egész Európában ugy, mint a szabad Amerikában, rémlátásnak nevezte azon gyermekes félelmet, mely mutatkozik a női nyilvános hivataloskodási jogának elismerése előtt, ön tette ezt azon alkalommal, midőn a magyar képviselőházban jan. 17-én a női gyorsírók alkalmazásának kérdése volt szönyegen. A nők ügyének e helyes felfogásáért ezennel köszönetet szavaz önknek egy nemesre törekvő nőkből alakult egyelet. Ön a szabad Magyarország törvényhozóinak tanácsában megadta a hangot azon társadalmi reform helyes felfogására, melyben a nők sorsának javítása első sorban fog állani, s ezért dicsőíttessék az ön neve mindenhol e földön! Isten áldja meg önt még számos tevékeny esztendővel és tartsa meg szabad elméjét hazája és a társadalom javára!

Magyar színészet.

— Febr. 12-dikén Rákóczy György, Erdély fejedelme, ered. tört. dráma 5 felvonásban, irta Űrményi Lajos, a kolozsvári n.-színház tagja. A fentecsimzett darab nem első kísérlete szerzőnek, holott inkább olyanul tűnhetett föl a néző előtt. A darab Erdély zivataros változatú történelméből öleli föl a Rákóczy György, Rhédey Ferencz, Barcsay Ákos, Kemény János fejedelemségi küzdelmeit s mint első tekintetre látszik az anyag oly bő, hogy fejelett dráma-írói erő igényeltetné a sokágu szövövény egy-eszme körüli csoportosítására. Szerző még nem bír ez erővel, a minthogy kettős cselekvényt is visz darabján keresztül, egyfelől Rákóczy politikai (de épen nem drámai) küzdelmében, másfelől Nadányi és Kornisné viszonyában, mely már sokkal több drámai elemet rejt magában. E kettős cselekmény, az örökös országgyűlési tab-leauk, a roppant számú szereplők, a drámaiatlan nyelvezet természetesen hátrányára valának a darabnak, melyet cifra ruhái és görögütze, „szabadság”-ért, „hazá”-ért lángoló frázisai sat. sem sokat emelhetének. Ez utóbbi jelszavak azonban megtalálták tapsaikat, sőt a szerzőt ismételve is kihívta a nagyszámú közönség. Nem kívánjuk szerzőt ez őszinte szavakkal a drámaírói munkásságtól eljesztetni, annyival kevésbbé, mert mint említők előbb is, megpróbálkozott e téren, és pedig nézetünk szerint több sikerrel, mint ez uttal s a pálma és épen a drámaírói pálma csak sok, nehéz és kinos küzdelemnek ára...

Távíratí tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Febr. 13-án 5% Metalliques 100 frt 58.80. Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 100 frt. 67.80. 1860. Kölcsön 94.50. Bankrészevény 724. Hitelintézeti részvény 200 frt. 251.70. London 10 ft. st. 100 frt. 23 1/4 kr. 124.15. Ezüst 121.75. Cs. kir. arany 5.85 1/10. Napoleonondor 9.95 1/10. Urbéri kötvények: Magyarországi 79.70. Temesi 77.50 Erdélyi 75.—. Horváthországi 83.25.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

A közönség köréből. *)

Kérelem a sétatéri egyetemes pénztárnokához.

Ugy látszik, hogy a nevezett egyeletnek választmánya nincs, vagy kihaltak a tagok vagy ott hagyták a választmányt, mert semmi életjelet sem adnak magukról; nincs tehát más, kihez fordulhatnék mint a pénztárnok urhoz, s ezért tőle bátorkodom megkérdeni, ha van-e azon egyeletnek választmánya? és ha van: mikor szándékozik a szabály szerinti januári gyűlést megtartani? Mert mind az 1870. mind az 1871-ik évek januárjai már elteltek, de gyűlés nem volt! Továbbá: mikor kapnak a részvényesek osztalékot? mert a kiadott részvényben ott áll, hogy „a részvény tulajdonos jogosítva van, az építmények jövedelmének e részvényre eső arányos részét, 20 az-az husz év tartama alatt, az évenként január havában tartandó közgyűlés határozata után, az egyeleti pénztárnál fölvenni.”

Önhöz fordulok ily okon, és kérem a két évi aránylagos osztalékot a részvényeseknek addig is kiadni, míg a választmány határozni fog talán 1880-ban! Biztosítom Önt, hogy a leendő közgyűlés Ön nem fogja hibáztatni! Kolozsvárt, február 9-én 1871. A 75-ik számú részvény tulajdonosa.

*) A közérdeklő föl-felalásoknak szánt e rovat közleményeiert csupán a sajátbátóság iránt: vállalt felelősséget a szerk.

HIVATALOS.

544.

88.

(64)

(3-3)

Hirdetmény.

A gergely-oláh-topliczai fakészlet, mely többféle fenyőgerenda, szálfa, s deszkából és tönkökből áll, az ottani m. kir. fűrészmalom hivatalnál f. év február 28-án **delelőtt 10 órákor** zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyilvános szóbeli árverés útján el fog adni, és ez alkalommal nem csak több leltári cikkek, hanem a fűrész malmok, vőfogyászai erdő felügyelő lak, és a lerakó, és tutaj kikötő-helyek használati bérletjoga is elfognak árvereztetni, vagy pedig haszonbérbe adni.

Az árverés tárgyát képező faanyagok, leltári cikkek, és kezelési épületek mennyisége, minősége és értéke külön kimutatásba foglalva a gergely-topliczai hivatalnál színtügy, mint a bányaigazgatóság irodájában megtekinthető.

A szó- és írásbeli ajánlatot lehet mind az egyes, mind pedig az összes árverési tárgyra tenni, az árvereztetendő tárgyak értékének vagy az azokért ajánlandó összegnek 10% százaléka teszi a leteendő, vagy a szabályszerű bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatok mellé csatolandó bántépénzt, mely vagy kész pénzben vagy pedig magyar vasúti, földhitelintezeti és földtehermentesítési kötvényekben a tőzsde értéke szerint számítva elfogadtatik, és az árverés után azoknak, kik nem maradtak vevők, visszaadatik, a vevőktől pedig csak addig tartatnak vissza, míg ők az árverés útján ajánlott és hivatalosan elfogadott vétel összevetet teljesen lefizetik.

Az épületek és fekvőségek iránt külön vásári, vagy bérleti szerződés fog megkötetni, és a vásárló, vagy haszonbérlet köteles leendő ezen vásár, vagy bérletből eredő minden névvel nevezhető költséget és díjt hordozni.

A. m. k. bányaigazgatóságtól Kolozsvárrt, 1871 február 3-án.

NEM HIVATALOS.

(44)

15/2

(2-*)

FEHÉR MELL-SZÖRP

(weiser Brust-Syrup)

több egészségügyi hatóságok s tisztí főorvosok által igazolva,

mindennemű idült köhögések, mellfájások, nátház, elévült rekedtség, torokbántalmak s tüdő-elnyalásodás ellen eddig még kielégítő siker nélkül soha nem használtatott! — Ezen szörp mindjárt az első használatnál feltűnőleg jótékonyan hat, — különösen **görcsös köhögés és számarhurutnál**; elősegíti a nehéz s megaludt nyálkakiköpést, a gégeingert azonnal enybiti, s rövid idő alatt eltávolítja minden, — még az oly heves és gonosz **asztkörköhögést** is, s a **vérhányást**.

Egy kisebb üveg 60 kr., nagyobb üveg 1 frt.

Mayer G. A. W., gyáros Breslauban.

Kapható: **Kolozsvárrt, Binder K.** gyógyszerésznél belső monostortecza a Redout során. Sz. Udvarhelyt: Veress Ferencz úrnál.

42

4-*

JANKÓ VINCZE

gépgyárában

Kolozsvárrt, külső tordautczában 306 sz. alatt.

készen kaphatók:

Vidats-féle vasekék.	Ára 17 és 18 frt.
Eketaligák	" — 10 frt.
Vasfogu boronák	" — 28 frt.
Szóró és tisztító rosták	" — 65 frt.
Választó cylinder rosták	" — 45 frt.
Répa-vágók	" — 105 frt.
Szecskaavágók	" 55 és 95 frt.
Cséplőgépek	" 500 és 650 frt.
Borsajtók vassrófal	" — 85 frt.

A gyárba beszállított gépek kijavítása gyorsan és pontosan teljesítetik.

(62)

(2-12)

Vizsgálatok s tartások meg a jót.

Számtalan esetben jónak bizonyult orvosok tekintélyek és magánosok tanúsítványai által kitüntetett gyógyszerek.

Dr. Miller móhnyóvénny- nedve.

Leghathatóbb szer köhögés, mellhurát, nátha, nyálkasság, rekedtség, kezdődő tüdővész, továbbá gyermekek számarhurutja ellen; ezer meg ezer esetben bebizonyosult.

Egy üvegtégely ára pecsét és használati utasítással 3 nyelven 50 kr.

Hála- és elismerő irat.

Kellemes kötelességem dr. Miller urnak jeles móhnyóvénny- nedvéért hálás köszönetemet ezenel nyilvánosan kimondani. En ezen nedvet magam- és családomnál erős megbíléseknél meglepő sikerrel használtam. Bukarest, október 8-án 1870.

Bibesco N. ezredes.

Miller óvbalsama görcsök ellen.

Törvényes- vegytani elemzés szerint 1868. április 8-áról a növényország leghasznosabb nemeiből a legszorgalmasabban készítve, erősítő és üdítő hatásánál fogva messzire kitűnőleg ismerve a gyomor és végbél nyálkassága, emésztéshiány, gyomorgyengeség, görcsös gyomorba, vérhas, puffadás és kolika fájdalma ellen.

Ezen kívül leghathatóbb és legerősebb szer hosszas és kimerítő betegségek után.

Eredeti, horgonykúpakkal, pecsét és használati utasítással 3 nyelven ellátott üveg ára 1 fr 50 kr.

Egy kisebb üveg 80 kr.

Beküldetett.

Önnök jeles óvbalsama következtében több éves gyomorba, mely már annyira megroszabult, hogy semmiféle ételt sem valék képes élvezni és megemésztetni, láthatólag javult úgy hogy biztosan remélem, miszerint elvesztettnek hitt egészségemet vissza fogom nyerni.

Szíveskedjék ön postafordultával még 6 üveget küldeni nekem e balsamból.

Legörömelebb ragadók meg minden alkalmat, hogy a Miller-féle óvbalsamot melegen ajánljam.

Fogadják ön ezennel mélyen érzett háláját lekötöztetve

Bukarest, 1870 aug. 20.

Karácsoni Károly

cs. kir. osztr. sóbánya igazgató s az olábszégi technikai sóbánya-kar elnökének

Kolozsvárrt valódi minőségben csak Binder K. és Dr. Hintz Gy. gyógyszerészeiben kaphatók.

Brassóban: **Jekelius F.** gyógyszerésznél, Purzengasse; **Duschon I.** fűszerkereskedőnél, és **Kugler F.** gyógyszerésznél, óvár; Szászvárosban: **Specht I.** gyógyszerésznél; Beszterceben: **Kelp F.** né. Bukarestben: **Frank Andr.** gyógyszerésznél és **Ovessa I.** né. Gyula-ichérvárrt: **Boos C.** né. Csik-Szeredán: **Winkler F.** né. Dédesen: **Krémer Jánosnál**; Fegarasban: **Mégai I.** gyógyszerésznél; Gy. Szent Miklóson: **Fröhlich E.** né. Szebenben: **Sill M.** né. Hosszinfaluban: **Jekelius A.** gyógyszerésznél; Kézdi-Vásárhelyt: **Lukács F.** né. Medgyesen: **Hienz A.** gyógyszerésznél; Szász-Szerben: **Weissórl. G.** A-nál; Nagy-Enyeden: **Horváth F.** né. A. gyógyszerésznél; Pétervári I. né. Rozsnyón: **Römer A.** gyógyszerésznél; Segesvárrt: **Tentsch J. B.** né. ki egyúttal alrakárak felállítására is meg van bízva; S. sz. Györgyön: **Csutak és társánál**; Feketehalomban: **Reinhard C.** né. Földvár: **Folberth E.** gyógyszerésznél.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel Stein Jánosnál.

(58)

(2-22)

Duha Kristóf

fehernémű gyárában belközéputcza 457. sz., felvállaltatnak mindennemű **fehernéműek** megvarratatása; hol is egy kitűnő szakképzett **bécsi szabásznő** van alkalmazva; és így a megrendelések gyors és jutányos árban teljesítetnek.

RAKTÁROMban dús választásban kaphatók: **rumburgi-, hollandi-, ereász-, bécsi házi** vásznak, **asztalnéműk, gazdasági ruhaszövetek**, több ezer rőf (**schifon**) **angol vászon zsebkendő, férfi és női fehernémű** legnagyobb választékban, **kötő-, varró czérna**. Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

A nagy érdemű t. közönség szíves pártfogásába ajánlja magát

DUHA KRISTÓF,

fehernémű gyáros.

Hallatlan olesó árak.

(16)

(14-*)

Fársángi cikkek!

A legesinosabb legyezők,

bouquet tartók,

világszerte divatos

aczel- és talmi arany-ékszerek,

a melyek csillamlásukban a legvalódibb **ékszerrel** vetekednek;

mindenféle álarczok,

Füzértáncz (Cotillion) jelvények,

legjobb illatszerek, szappanok, hajkenőcsök, fogporok és pépek

a „nagy Bazár”ban

a legnagyobb választékban kiállítvák, melyek megtekintésére tisztelettel felkéri a t. cz. n. érd. közönséget

CSAPÓ SANDOR.

Diszes kirakat.

(15)

(6-*)

1 6³/₄ oktávás-zongora . 150 frt. és feljebb,

Zongorák

ujak és használtak,

különösen kaphatók:

Stutz-flügel

5 láb hosszú, legujabb szerkezettel.

Ára 400 frt.

1 kitűnő négyszög-zongora 150 frt.

Triska Ferencz

zongora készítőnél,

Kolozsvárrt, hiducza 315 sz.

Hontálálható: d. e. 10-től 12-ig.

Használt zongorákat vesz és becserél.

Éppen most jelent meg

Kolozsvárrt **Stein János** bizományában:

Channing Ellery Vilmos válogatott művei.

Angolból fordítják és kiadják az unitárius tanárok.

I. KÖTET.

Társadalmi tárgyuak.

Tartalma:

1. Előszó. Kriza J.-tól. 2. Az önmivelésről (On self-culture.) Fordította Simén Domokos. 3. A jelen korszakról (On the presentage.) Fordította Ferencz József. 4. A munkás osztályok emeléséről (On elevation of the laboring classes.) Ford. Benczédi Gergely. 5. Észrevételek a nemzeti irodalomról (Remarks on national Literature.) Ford. Uzoni Gábor. 6. A nevelésről (Remarks on Education.) Ford. Kovácsi Antal.

Ára a diszes kiállítású, nagy 8-ad rétű, XVI és 184 lapból álló kötetnek 1 frt 20 kr.

A szolgabírák és esküdtek kézi-könyve,

utmutató minden a szolgabírák és esküdtek által eszközözendő törvénykezési s közigazgatási eljárásokban, iromány-példákkal a legujabb törvények, s az új polgári perrendtartás alapján, átdolgozta KASSAY ADOLF.

Ára 2 frt 40 kr.

Biztos sikerrel használt házi gyógyszerek.

Kézikönyv minden falusi és városi háztartás, minden családátya s gazdasszony számára, a kik az embereknek valamint a házi- és egyéb hasznat hajtó állatoknál leggyakrabban előforduló betegségeket gyorsan, biztosan s olcsón akarják önmaguk gyógyítani.

A házi és mezőgazdaság terén szerzett újabb gyakorlati tapasztalások s új fölfedezések gyűjteményével. A közjó érdekében szíveskedte és többek közreműködésével kiadta GYULAVÁRY. Ára 1 frt 60 kr.